

ÇİFTLER ARASI ŞİDDETİN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN BİR MODEL ÖNERİSİ

A MODEL PROPOSAL ON PREVENTING INTER-COUPLE VIOLENCE

Neşe BAŞAK

Dr., Lefke Avrupa Üniversitesi, Lefke, KKTC
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9139-9189>
nesemrehber@hotmail.com

Nergüz BULUT SERİN

Prof.Dr., Lefke Avrupa Üniversitesi Dr.Fazıl Küçük Eğitim Fakültesi,
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, Lefke, KKTC
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2074-3253>
nserin@eul.edu.tr

Received: 09-02-2021

Accepted: 30-03-2021

Published: 31-10-2021

Suggested Citation:

Başak, N., & Bulut Serin, N. (2021). Çiftler arası şiddetin önlenmesine ilişkin bir model önerisi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE)*, 10(4), 277-287.

This is an open access article under the [CC BY 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Öz

Gerek evli çiftlerde, gerekse romantik ilişki yaşayan çiftlerde şiddet vakaları sıklıkla görülür. Söz konusu vakalar genel olarak erkekler tarafından kadınlara yöneltilmektedir. Bu şiddetin oluşmasında sosyal, kültürel ve psikolojik birçok etkenin var olduğunu savunan görüşler mevcuttur. Ayrıca şiddetin, partnerleri tarafından çalışan kadınlara da sıklıkla uygulandığı ve kadınların bu şiddeti genel olarak kabullenerek içselleştirdiği bilinmektedir. Genel olarak, kadına yönelik şiddetin nedenlerini ve sonuçlarını araştıran oldukça geniş bir literatür mevcuttur. Buna karşılık çalışan kadınların şiddeti ne ölçüde kabullendiklerini ve bu kabullenmeyi etkileyen faktörlerin nadiren araştırıldığı görülmektedir. Bu çalışmada, çiftler arasındaki ilişkilerde kadına yönelik şiddetin açıklanmasına dair çeşitli kuramsal yaklaşımlar, şiddetin kabullenilmesi nedenleri ve sonuçlarını incelemiş olan çeşitli akademik çalışmalar incelenmiştir. Bu araştırmalar çerçevesinde, çiftlerde kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin model önerisi geliştirilmiştir.

Anahtar Terimler: Şiddet, kadın, cinsiyet eşitsizliği, çiftler arası şiddet.

Abstract

Violence incidents are common both in married couples and in romantic relationships couples. These cases are generally directed against women by men. There are options that are many social, cultural, and psychological factors in the existence of this violence. Besides, it is known that violence is frequently enforced on working women by their partners and women interiorize this violence by accepting in general. In general, there is an extensive literature investigating the occurrence, causes and consequences of violence against women. On the contrary, it is seen that the extent to which working women accept violence and the factors that affect this acceptance are rarely investigated. In this study, various academic studies have been examined that the reasons and consequences of the acceptance of violence, taking into account for various theoretical approaches to explaining violence against women in relationships between couples. Within the limits of these studies, a model suggestion has been developed for the prevention of violence against women in couples.

Keywords: Violence, women, gender inequality, inter-couple violence.

GİRİŞ

Günümüzde toplumsal cinsiyet eşitsizliği sorunu dünya genelinde yaşanan, etkileri birçok toplumda görülen ve özellikle kadınlar aleyhine olarak eşitsizlik ve ayrımcılık olarak gün yüzüne çıkan bir problemdir. Bununla birlikte, çoğu toplumda kadının ev içinde konumlandırılması, ön plandaki toplumsal rolünün annelik olması ve kadının çalışma hayatına katılması ile söz konusu rollerin yerine getirilmesinde aksaklıklar yaşanacağı düşüncesinden hareketle, kadınların çalışması genel olarak hoş karşılanmamaktadır. Gerek evli çiftlerde, gerekse romantik ilişki yaşayan çiftlerde şiddet vakaları sıklıkla görülür. Söz konusu vakalar genel olarak erkekler tarafından kadınlara yöneltilmektedir. Bu şiddetin oluşmasında sosyal, kültürel ve psikolojik birçok etkenin var olduğunu savunan görüşler

mevcuttur. Ayrıca şiddetin, partnerleri tarafından çalışan kadınlara da sıklıkla uygulandığı ve kadınların bu şiddeti genel olarak kabullenerek içselleştirdiği bilinmektedir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

Araştırmanın bu bölümünde, çiftler arasındaki ilişkilerde kadına yönelik şiddetin açıklanmasına dair çeşitli kuramsal yaklaşımların göz önünde bulundurularak, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve romantik ilişkilerde bağlanma kuramı, aile içi şiddet ve sonuçlarını incelemiş olan çeşitli akademik çalışmalar incelenmiştir. Hepşen, (2010) ve Bingöl (2014) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada toplumsal cinsiyet, cinselliği ve bireylerin biyolojik özelliğini ifade kadın ve erkek ifadelerini, kadınlık ve erkeklik olarak karakterize etmişlerdir. Söz konusu karakterize etme işleminin ise genel olarak kadınlar aleyhine olarak gerçekleştirildiğini vurgulamışlardır. Erzeybek (2015) ise toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bireylere çocukluktan itibaren empoze edilmeye başlandığını ve kadınların genel olarak ev içerisinde konumlandırılması nedeni ile çocukların toplumsal cinsiyet algılarının bu minvalde şekillenmesinde önemli rol oynadığı belirtilmiştir. Benzer şekilde Zeyneloğlu (2008) ise ailenin tipinin çocukların toplumsal cinsiyet algılarının şekillenmesinde önemli bir rolü olduğunu savunmuştur. Özellikle geniş aile yapısında büyüyen bireylerin, kültürel normların ön planda olduğu daha geleneksel bir tutum sahip oldukları, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ön planda olmasının ise bu tutumu kadının aleyhine olarak beslediği belirtilmiştir. İspanya’da üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve cinsel cinsel davranışa yönelik tutumlarını incelemektir. Araştırmaya 411 öğrenci katılmıştır. Erkeklerin kadın öğrencilere göre daha geleneksel rollere sahip bulunmuştur (Garcia Vega, Fernandez, & Fernanandez Garcia, 2017). Yaşar ve Zorluoğlu (2021) yaptıkları araştırmada, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar, cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Buna göre kadın öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha eşitlikçi tutumlar benimsedikleri bulunmuştur. Çimen ve Serin (2020) çalışmalarında, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre, daha yüksek düzeyde erkeği üstün gören bir anlayışa sahip oldukları görülmüştür. Erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre daha yüksek düzeyde kadını erkeğe bağımlı kılan anlayışa sahip oldukları bulunmuştur (Çimen ve Serin, 2020). Öğretmenlik meslek adaylarının katılımıyla gerçekleşen bir araştırmaya göre, kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre eşitliğe daha çok önem verdikleri saptanmıştır. Ayrıca daha büyük yerleşim biriminde yetişmiş öğretmen adaylarının, daha küçük yerleşim biriminde yetişen öğretmen adaylarına göre daha fazla eşit cinsiyet rolü tutumuna sahip oldukları bulunmuştur (Alptekin, 2019).

Çolak Bostancı (2008)’ya göre ise özellikle Türk toplumunda kadınlık rollerinin ev içinde ve erkeklik rollerinin ise ev dışında olacak şekilde biçimlenmiş olduğu, kadına yüklenen annelik ve evin bakımı ile sorumlu olma rolüne ciddi bir kutsiyet ve sevimlilik atfedildiği belirtilmiştir. Dowling (1994) tarafından ise, ev içinde konumlandırılan kadının çoğunlukla “Sindrella Kompleksi” olarak adlandırılan bir bağımlı olma mecburiyeti duygusuna göre sosyalleşmekte olduğu ve dolayısı ile ev dışında konumlandırılan erkeğe muhtaç olan pasif ve edilgin bir konumda davranması gerekliliğini hissettiği savunulmuştur. Eken (2005)’e göre ise, özellikle evlilik ilişkisinde ev dışında rol üstlenen ve çalışma hayatına katılmış olan kadın, mesleki rolünün gereklerini yerine getirirken aynı zamanda eşlik, ev kadınlığı ve annelik rollerine eşit ilgiyi gösteremeyecek olmasından ötürü toplum nezdinde çoğu zaman hoş karşılanmamaktadır. Bu duruma sebep olan, müsamaha gösteren veya izin veren erkek ise ayıplanmaktadır. Ayrıca, çalışan kadınların şiddetin değişik türlerine maruz kaldıkları ve bu şiddeti kabullenmekte oldukları görülen bir gerçektir (Kepir, 2014). Bhasin (2003)’e göre toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadınların erkeklerin ardılı olarak konumlandırılmasına ve aciz, zayıf, pasif vb. bir konumda algılanmasına neden olmaktadır. Bunun da erkeğin kadına tahakküm etmesini doğurmakta olduğu ve erkekte kadınlara şiddet uygulamanın doğal ve bir hak olduğu düşüncesini yaratmakta olduğu belirtilmiştir. Her ne kadar toplumdaki eğitim düzeyinin artması ile kadına yönelik şiddet vakalarında anlamlı bir düşüş olduğu görülsede, toplumların cinsiyet algılarının değişmesine karşı oldukça dirençli oldukları tespit edilmiştir (Akt. Çelik ve Sünbül, 2008: 60-61). Boyacıoğlu (2016) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, ilişkilerinde şiddete maruz kalan kadınların ilk şok ve inkâr döneminin ardından depresyon ve kendini suçlama eğilimine girmekte oldukları belirtilmiştir. Buna karşılık şiddet ile başa çıkamayan kadınların, çaresizlik duygusu yaşadıkları ve en nihayetinde şiddeti ve çaresizliği kabullenmekte oldukları sıklıkla görülmektedir.

Romantik ilişkilerde yaşanan şiddetin açıklanmasında üç temel kuram Feminizm, Sosyal Öğrenme ve Bağlanma Kuramları ve Literatürde, her üç kuramı baz alan çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmiş olsa da, çalışan kadınların ilişkilerinde yaşadıkları şiddetin tam olarak açıklanmasına yönelik olarak hangi kuramın daha geçerli olduğu konusunda henüz bir konsensüs gerçekleşmemiş olduğu fakat bağlanma kuramı tarafından öne sürülen çalışmaların diğer kuramlara göre daha geniş olarak kabul edildiği görülür (Kepir, Savoly, & Zorbaz, 2014; Pimentel, Moura, & Cavalcanti, 2017; Macke, 2010).

Çiftlerarası İlişkilerde Şiddetin Açıklanmasında Bağlanma Kuramı

Literatürde romantik ilişki olarak da adlandırılan çiftler arası ilişkilerde bağlanma kuramının etkisi, gerek ilişkilerin olumlu bir şekilde yürütülmesi gerekse çeşitli problemler yaşanması açılarından, oldukça geniş bir yelpazede çalışılmıştır (Terzi ve Özbay, 2016:169). İlk olarak Bowlby (1988) tarafından önerilen ve Hazan ve Shaver (1987) tarafından geliştirilen bağlanma kuramına göre, yetişkinlerin yaşadıkları karşılıklı romantik ilişkilerde bağlantı türlerinin etkisinin oldukça önemli olduğu savunulmuştur. Kuramın ortaya çıkmasından itibaren gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde, her ne kadar bağlanmanın çocukluk çağlarına has olan bir model olduğu biliniyor olsa da yetişkinlik çağına da eşe karşı geliştirilen bağ da bağlanma kuramına göre açıklanabilmektedir. Olumsuz bir bağlanma türü geliştirilmiş olan çocukların eşlerine karşı daha öfkeli ve saldırgan bir tutum içerisinde bulunduğu belirtilmiştir. Ayrıca, Johnson (1996) ve Millikin (2000)'e göre evlilik ilişkisi veya romantik ilişki yaşayan çiftlerde bağlanma yaralanması olarak adlandırılan çeşitli travmatik olaylar da yaşanabildiğini belirtmişlerdir. Çiftler arasında yaşanan şiddet ise bağlanma yaralanmasına yol açan en önemli etkenler arasında olarak kabul edilmiştir. Bireylerin bağlandıkları figürden ayrılmayı kabullenememeleri durumunda kızgınlıklarının şiddete dönüşmekte olduğu belirtilmiştir.

Dutton, Dukerich ve Harquail (1994) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada ise, duygusal ve saldırgan davranışlar sergileyen erkeklerin daha ziyade saplantılı bağlanma türü geliştirmiş oldukları belirlenmiştir. Ayrıca partnerine fiziksel şiddet uygulayan ve partnerini istismar eden erkeklerin güvenli bağlantı gerçekleştiremedikleri vurgulanmıştır. Diğer bir çalışmada ise Downey ve Feldman (1996), partnerine şiddet uygulayan erkeklerin reddedilmeye karşı oldukça hassas oldukları ve dolayısı ile korkulu bağlanma tecrübelerinin ağırlıklı olduğunu belirtmişlerdir. Gezen ve Oral (2013) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada şiddet gördüğü evde yaşamayı sürdüren kadınlar ve kadın sığınma evinde yaşayan kadınların bağlanma biçimleri ve ruhsal belirti düzeyleri incelenmiştir. Araştırma neticesinde şiddete maruz kalmış ve kadın sığınma evinde bulunan kadınların obsesif kompulsif özellikler, somatizasyon, depresyon, kişilerarası duyarlılık, öfke-düşmanlık, kaygı, fobik anksiyete, psikotizm, paranoid düşünce, yeme ve uyku bozuklukları ve suçluluk duygularıyla ilgili belirtiler ve yüksek genel belirti düzeyleri olduğu tespit edilmiştir. Benzer bir çalışmada Irmak ve Altıntaş (2017) tarafından, konuk evlerinde kalan ve aile içi şiddete uğrayan kadınlarla, evinde yaşayan kadınların ruhsal dayanıklılık, bağlanma biçimleri, baş teme tutumları ve psikopatoloji bakımından karşılaştırılması çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre aile içi şiddetin, kadınların ruh sağlığını tedavi gerektirecek düzeyde olumsuz etkilemekte olduğu tespit edilmiştir. Evinde kalan ve şiddet gören kadınlara göre konukevlerinde kalan kadınların, şiddete karşı koymakta koruyucu olan aktif başa çıkma tutumları ve ruhsal dayanıklılık açısından daha avantajlı olduğu ve daha az psikopatolojiye sahip oldukları belirlenmiştir. Gündoğan (2015) ise, eşlerin bağlanma tarzları ile çift uyumları düzeyi arasındaki ilişkisini araştırmıştır. Çalışmada, güvenli bağlanma tarzlarına sahip olan çiftlerin uyumlarının daha yüksek olduğu ve şiddetin daha az görüldüğü saptanmıştır. Ayrıca, birisinin ya da her ikisinin de güvenli bağlanma tarzına sahip eşlerden meydana gelen çift gruplarında yer alan kadınların çift uyumlarının ve eşlerden birisinin güvensiz, diğer eşin güvenli olduğu çift gruplarına mensup kadınların çift doyumlarının, iki eşin de güvenli olduğu çift gruplarında yer alan kadınların daha yüksek düşünce birliği ve duygusal ifade puanlarına sahip oldukları tespit edilmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde bağlanmanın ilişkilerde mevcut olan istismar davranışlarıyla sık sık ilişkisi değerlendirilen bir değişken olduğu görülmektedir. Korkulu ve kaygılı bağlanmayla eş/partner şiddeti arasında dikkate değer ilişkiler bulunduğu; güvensiz ve kaygılı bağlanma tarzı olan bireylerin romantik ilişkiler konusunda diğer bağlanma tarzlarına sahip olan bireylerden daha fazla şiddete başvurdukları ve eşine güvensiz bağlanmayla istismar etme ve istismara maruz kalma arasında olumlu

bir ilişkinin bulunduğu istikametinde bulgular söz konusudur. Öte yandan kaygılı ve kaçınan bağlanma tarzı olan bireylerin ilişkilerde istismara uğramaları ile bağlanma tarzları arasında olumlu bir ilişki bulunduğu ve stres düzeyinin, kaçınan bağlanma tarzının yüksek olduğunda, duygusal istismar uygulama davranışında artışla ilişki bulunduğu yönünde bulgular vardır (Gündoğan, 2015).

Tarihsel süreç boyunca toplumsal cinsiyet rolleri kadınlar açısından oldukça sorunlu olarak kurgulanmıştır. Toplumların genelinde gerek erkek gerekse kadın bireylere biçilen roller genellikle adaletsiz olarak dağıtılmış olduğu ve kültürlerini bu anlayışına göre şekillendirmiş oldukları görülmüştür.

Türkiye’de Kadın Erkek Eşitsizliği

Sosyolojik olarak incelendiğinde eşitsizliğin genel olarak bireylerde ve toplumun sınıflarında yaşama dair olan koşulların eşit olarak gerçekleşmemesi olarak tanımlanmakta olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle eşitsizlik, bireylerin veya toplumsal sınıfların sosyal sınıf, etnisite, din, lisan, siyasi görüş, vb. ayrılıklar-farklılıklar sebebiyle toplum içinde eşitsiz işlem görmesidir. Eşitsizliğin daha çok ayrıştığı toplumlarda ise ayrımcılığın ve adaletsizliğin daha yoğun olarak yaşandığı görülmüştür. Bazı toplumlarda bu ayrımcılık ve adaletsizlik din, dil, ırk vb. unsurlar temelinde gelişmekte iken ülkemiz gibi bazı ülkelerde ise genel olarak bu ayrımcılığın cinsiyet üzerinden de üretilmekte olduğu görülmüştür. Uluslararası karşılaştırmalarda, toplumsal cinsiyet açısından gelir eşitsizliğini gösteren endekste Türkiye’nin 118 ülke arasında 109. sırada olduğu görülmektedir (Bal, 2014:21). Bu durum, Türkiye’nin kadın erkek eşitsizliğinde dünyanın en kötü ülkeleri arasında bulunduğu açık göstergesidir.

Ülkemiz toplumsal yapısı derin tarihi bağları ile birlikte bir mozaik özelliği göstermektedir. Yıllar boyunca farklılıkları başarı ile sentezlemiş olan Türk toplumsal yapısı yaşadığı tüm olayların sonuçlarını dengede tutmayı başaramamıştır (Bingöl, 2014: 110). Buna karşılık ülkemiz nüfusunun yaklaşık yarısını oluşturan kadınların toplumda ciddi bir eşitsizlik ve ayrımcılık ile karşı karşıya olduğu görülmektedir. Kadının genel olarak ev içerisinde konumlandırılması, en temel toplumsal rolünün annelik olarak görülmesi, çocuk doğurmuş olan kadının toplumdaki statüsünün daha yüksek olarak değerlendirilmesi, kadının erkeğe göre daha güçsüz ve zayıf olarak kabul edilmesi, kadının erkekten daha aşağı ve erkeğin ardılı olarak değerlendirilmesi ve kadınlara yakıştırılan meslek gruplarının erkeklere göre daha sınırlı olarak değerlendirilmesi, kadın ile erkeğin eşitsizliğinin yaşanmasını tetikleyen en önemli unsurlardandır. Sosyal Araştırmalar Enstitüsü tarafından 2016 yılı için gerçekleştirilen Türkiye Barometresi Araştırması kapsamında ülkemizdeki kadın erkek eşitsizliğine yönelik önemli bulgular elde edilmiştir. Söz konusu çalışma sonucunda elde edilen verilere göre ülkemizdeki her üç kişiden ikisi kadınlar ve erkekler arasında bir tür eşitsizlik bulunduğunu kabul etmektedir. Aynı araştırma sonuçlarına göre toplumun üçte ikisi kadına biçilen temel rolün annelik olduğunu düşünmektedir. Kadın evin içinde konumlandırılır ve evin idamesi ile çocukların bakımı kadının uhdesinde olarak değerlendirilmektedir. Erkek ise evin ekonomik olarak geçiminde sorumlu kişidir. Dolayısı ile kadınların işgücüne katılma oranlarının erkeklere göre daha düşük olarak gerçekleşmesinde toplumsal cinsiyet rollerinin kurgulanışı bariz etkindir.

Ülkemizde kadın ve erkek eşitsizliğinin en çok gözlemlendiği alanlar eğitim ve çalışma hayatında gözlenir. Kızların çocuk sayılabilecek yaşlarda evlendirilmeleri onların gereken eğitime ulaşmalarını ve çalışma hayatına katılmalarında önemli bir engel teşkil etmektedir. Türkiye’de, gerek kız çocuklarının gerekse erkek çocuklarının evlenebilmeleri için 17 yaşını doldurmuş olmaları gerektiği Türk Medeni Kanununun 124. maddesinde hükme bağlanmıştır. Örneğin 2006 yılında 17 yaşını doldurmamış olan çocuk evliliklerinin oranı yaklaşık %32 olarak tespit edilmiş, bu rakam 2011 yılında %28 olarak gerçekleşmiştir (TAYA, 2014). TÜİK’in 2016 yılına ait verilerine göre ise 16-17 yaş grubunda olan kız çocuklarındaki resmi evlenmelerin toplam resmi evlenmeler içindeki oranı 2009 yılında %8 olarak gerçekleşmiş, devlet ve sivil toplum kuruluşlarının ortaklaşa gerçekleştirdikleri kampanyalar neticesinde bu oran 2016 yılında bu oran %4,6’ya kadar düşmüştür. Dolayısı ile 16-17 yaş grubunda evlenen çocuk sayılarında ve toplam evlenmeler içerisindeki oran yıllara sari olarak bir azalma eğilimindedir (TÜİK, 2016). Çocuk yaşta evlenmelerde eğitim seviyeleri arasında da anlamlı bir ilişki görülmektedir. Yapılan incelemelerde çocuk yaşta evlenen bireylerin bireylerin yaklaşık %41’inin herhangi bir okulu bitirmemiş olduğu ve sadece %20’sinin ilkokulu bitirmiş olduğu

görülmüştür. Yükseköğretim mezunu ebeveynlerin çocuklarının, çocuk yaşta evlenme oranı ise sadece %0,5 olarak ölçülmüştür. Dolayısı ile eğitim ile erken yaşta evlilik arasında yakın bir ilişki söz konusudur (Durdu & Yelboğa, 2016: 801).

Kadının Çalışma Hayatına Katkısı

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kadınlara toplum tarafından biçilen rollere uygun olan meslekleri seçmeleri hususu dayatılmaktadır. Bazen kadının çalışması toplum tarafından reddedilmekte bazen de kadınlar sadece sınırlı sayıda meslek gruplarında çalışmaları yönünde baskılara maruz bırakılmaktadır. Örneğin ülkemizde kadınlara en çok öğretmenlik ve bankacılık gibi meslekler yakıştırılmaktadır. Kadınlar diğer meslek gruplarına ya kabul edilmemekte ya da bu mesleklerde yüksek kariyerler elde etmeleri engellenmektedir. Dolayısı ise kadınların önünde kariyer gelişimlerini engelleyen toplumsal duvarlar bulunmaktadır (Çelik & Sünbül, 2008: 60-61).

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin varlığının diğer bir göstergesi de kadın ve erkeklerin işgücüne katılım oranlarıdır. Türkiye’de 15 yaş üstü işgücüne katılımı 2011 yılında erkeklerde %69,2, kadınlarda ise %25,9 olarak gerçekleşmiştir. Kentlerdeki yetişkin kadın nüfusun ise sadece %20’lik çalışmaktadır. Avrupa Birliği üyesi ve aday ülkeler arasında kadınların işgücüne katılma oranının en düşük olduğu ülke Türkiye’dir. Bunun sonucu olarak BM istatistiklerine göre Türkiye, BM ülkeleri arasında kadınların işgücüne katılımında dünyada en düşük oranlara sahip 10 ülkeden biridir (TÜİK, 2014). Buna karşılık akademik mesleklerde kadınların ve erkeklerin eşit olarak temsil edildiği ve bazı akademik kadrolarda kadınların oranının erkeklere göre daha üst düzeyde olduğu görülmektedir.

TÜİK’in Kasım 2017 Temel İşgücü Göstergeleri esas alınarak hazırlanan raporda ülkemizdeki akademisyenlerin toplam %43’ünün kadın olduğu, bu oranın profesör kadrolarında %29, doçent kadrolarında %35, öğretim görevlisi kadrolarında %43,5, araştırma görevlisi kadrolarında ise yaklaşık %50 ve okutman kadrolarında ise %61,5 olarak gerçekleştiği belirlenmiştir. Dolayısı ile ülkemizde akademisyenlik mesleğinin gerek kadınlar gerekse erkekler arasında eşit düzeyde temsil edildiği, akademik çevrelerde kadın erkek eşitsizliğinin asgari seviyede gerçekleştiği görülmektedir. Buna karşılık ülkemizde genel olarak eğitim durumundan bağımsız olarak kadınların istihdam oranı erkeklerden oldukça düşüktür.

Ülkemizde eğitim seviyesinin yükselmesi ile birlikte erkeklerin iş bulabilme imkanlarının kadınlara göre oldukça yüksek olarak gerçekleşmekte olduğu görülür. İlginç olarak, kadınlarda eğitim düzeylerinin artmasıyla beraber iş bulma ihtimallerinin de düştüğü görülmektedir. Bundan dolayı erkeklerin istihdamı için bir yükseköğrenim kurumunubitirmelerinin kendilerine avantaj sağladığı ve bunun kadınların aleyhine ortaya çıktığı görülmektedir. Bu durum ülkemizde toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin var olduğunun önemli göstergelerindendir. Söz konusu tablo, AB’nindiger ülkeleriyle kıyaslandığı zaman daha vahim sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Avrupa genelinde Türkiye yükseköğretimde kadın istihdamı sıralamasında en son sırada yer almaktadır. EUROSTAT tarafından elde edilen verilere göre 2017 yılı sonuna kadar yükseköğretim mezunu kadınlarda işsizlik oranları Avrupa’da yaklaşık %5 civarındayken, bu oran Türkiye’de %21 oranlarındadır (TÜİK, 2017).

Kadına Yönelik Şiddet ve Türleri

Teknik bilimler çerçevesinde 20. Yüzyıl genel olarak bilgi çağı olarak değerlendirilirken sosyal bilimler çevrelerinde ise *şiddet yüzyılı* olarak tanımlanmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinde baş döndürücü gelişmeler yaşanmış olsa da 21. Yüzyılda da şiddet ve özellikle kadına yönelik şiddet gerek dünya genelinde gerekse Türkiye’de hala gözlenen bir olgudur. Bununla birlikte şiddet sadece fiziksel bedene yönelik olarak değil, semboller, sosyal değerler ve kültürel unsurlarla da gerçekleşebilmektedir (Afşar, 2015).

Günümüzde, sosyal ağlarda ve feminist söylemlerde “şiddet”, kadına yönelik şiddet ile özdeşleştirilmektedir. Diğer bir ifade ile şiddet kelimesi günümüzde zihinlerde kadına yönelik olarak şiddeti çağrıştırmaktadır. Bu şiddet genel olarak erkekler tarafından kadınlara uygulanmaktadır. Kadınların erkeklerin ardılı olarak konumlandırılması ve aciz, zayıf, pasif vb. bir konumda algılatılması erkeğin kadına tahakküm etmesini doğurmakta ve erkekte kadınlara şiddet uygulamanın

doğal ve bir hak olduğu düşüncesini yaratmaktadır (Bhasin, 2003).Uzun yıllardır gündemdeki sıcaklığını koruyan kadına yönelik şiddet en geniş anlamda Birleşmiş Milletler (BM) tarafından yayımlanan Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesinde kadına yönelik şiddet, “cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla sonuçlanan ya da sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel alanda ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranış” olarak tanımlanmıştır. Söz konusu tanımlamada kadına yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet temeline dayanan bir problem olarak değerlendirilmekte olduğu görülür.

1970’li yıllara kadar, kadına yönelik şiddetin aile içi bir mesele olduğu ve genel nüfus içerisinde oldukça az sayıda gerçekleştiği kabul edilmiştir. Bu nedenle söz konusu problem, insan haklarını düzenleyen uluslararası belge ve kararlarda nadiren işlenmiştir. Bu çerçevede BM tarafından yeniden tanımlanan *özel alan* ifadesi dikkat çekicidir. Burada gerek evlilik gerekse flört ilişkisi içerisinde bulunan çiftler arasındaki fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddet olguları da kapsama dâhil edilmiş ve uzun süredir göz ardı edilen cinsel şiddette tanımlamaya dâhil edilmiştir. Süreç içerisinde, literatürde “*dayak yiyen kadın*” olarak kullanılan kavram “*kadına yönelik şiddet*” olarak kullanılmaya başlanmıştır (Boyacıoğlu, 2016:127). Kadına yönelik şiddetin öznesi kadın faili ise erkektir. Söz konusu şiddeti hayatın olağan akışı içerisinde değerlendirmek ve normalleştirmek, kadına yönelik yapılabilecek büyük bir haksızlıktır. Bununla birlikte kadına yönelik şiddetin çeşitli sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel nedenleri de göz ardı edilmemelidir. Bu nedenlerden bazıları aşağıda listelenmiştir (DSÖ 2015: 143): Erkeğin çocukluk çağlarında kötü muamele görmesi veya kötü muameleye şahit olması, Anti-sosyal kişilik bozukluğu, Eğitim seviyesinin düşük olması, Alkol ya da zararlı madde kullanımı, Toplumda şiddetin normal olarak görülmesi ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kanıksanmış olması.

Gerek dünya genelinde gerekse ülkemizde psikolojik, cinsel, fiziksel ve ekonomik şiddete maruz olan kadınların sayısı bir hayli fazladır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO, World Health Organization) tarafından yayımlanan verilere göre, birliktelik yaşayan çiftlerdeki her üç kadından bir tanesi partnerinden şiddet görmektedir. Söz konusu şiddet içeren davranışlar, yaralanmaların yanı sıra özellikle kadınlarda ciddi sağlık sorunlarına yol açmaktadır. Bu sorunların başlıcaları arasında kardiyovasküler rahatsızlıklar, kalp krizi, kanser, HIV/AIDS, alkol, sigara ve madde bağımlılığı vs. yer almaktadır. Ayrıca, partnerlerinden şiddet gören kadınların erken doğum gerçekleştirme oranlarında %16 oranında bir artış ve kürtaj yaptırma oranında ise iki katı kadar bir artış saptanmıştır. Dünya genelinde şiddet gören kadınların %42’lik bir kısmının fiziksel şiddete maruz kaldıkları görülmektedir. Cinsel olarak şiddete maruz kalma oranı ise %7,2’dir. Söz konusu şiddete maruz kalanların tamamına yakınının ise psikolojik olarak şiddete maruz kaldığı değerlendirilmektedir. Buna karşılık, kadınların maruz kaldıkları şiddeti genellikle hiç kimseye anlatmadıkları ve çok az sayıda kadının sağlık ve resmi yardım talebinde bulunduğu belirlenmiştir. Bu durum, şiddetin kadınlar tarafından genel olarak içselleştirildiği ve kabul edildiği yönündeki hipotezi doğrular niteliktedir (WHO, 2014).

Türkiye, kadına yönelik cinsel eşitsizlik karşılaştırmalarında dünya genelinde en son sıralarda yer almaktadır. Dünya Ekonomik Forumu’nun (DEF) 2014 Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporuna göre Türkiye, ekonomik katılım ve fırsat eşitliği, eğitim, sağlık ve siyasi güçlenme konularında toplumsal cinsiyet eşitliğinin incelendiği, 142 ülkeden 125 sıradadır. Söz konusu rapora göre örneğin, kadınların ekonomik faaliyetlere eşit düzeyde katılım sağlanması kriterine göre 133. sırada, işgücüne katılım açısından 128.sırada, satın alma paritesine göre 126.sırada ve üst düzey yönetici olma kriterine göre ise 111.sırada yer almıştır (Afşar, 2015: 741). Bu durum, ülkemizde kadına yönelik eşitsizliğin ne denli yüksek ve toplumsal cinsiyet rollerinin ne denli adaletsiz olarak paylaşıldığını göstermesi açısından oldukça dikkat çekicidir.Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanan 2012 raporlarına göre kentlerde yaşayan kadınların %38’nin ve kırsal kesimde yaşayan kadınların ise %43,2’sinin hayatlarının bir döneminde şiddete maruz kaldıkları tespit edilmiştir. 2016 yılı verilerine göre ülkemiz nüfusunun %49,8’lik kısmının kadın olduğu görülmektedir. Eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı incelendiğinde, kadınların eğitim seviyelerini yükselmesi ile birlikte işgücüne daha fazla katılmaktadırlar. Buna karşılık, kadınların

eğitim seviyelerinin artması ve işgücüne katılım oranlarının her geçen gün artmasına karşılık ilişkilerinde maruz kaldıkları şiddet oranları değişmemektedir.

TÜİK tarafından gerçekleştirilen 2016 yılı Aile Yapısı Araştırması sonuçlarına göre ülkemizde, kentlerde yaşayan kadınların % 40,3'ü ve kırsal alanda yaşayan kadınların % 46,6'sı aile içi şiddete maruz kalmaktadır (Kepir, 2014:174). Kentlerde yaşayan her on kadından biri ve kırsal kesimde yaşayan her dört kadından biri fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. Buna karşılık, evli erkeklerin yaklaşık %60'nın, evli kadınların ise yaklaşık %70'nin mutlu olduklarını beyan ettiği görülür (TÜİK, 2016). Söz konusu istatistiklerde yer alan bu çelişkili rakamların kadınların şiddeti kabullenmiş olduklarını göstermesi açısından önemli olduğu değerlendirilebilir. Collins (2012: 135-136)'e göre ise şiddetin *fiziksel*, *duygusal* ve *bedensel* özelliklerine göre farklı olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgular. Ona şiddetin gerçekleşme süresi de oldukça önemlidir. *Kısa şiddet tüneli*, genelde birkaç dakika süren ve genellikle karşılıklı fiziksel saldırılar ile gerçekleşen şiddeti ifade eder. *Orta şiddet tüneli* ise birkaç saat süren şiddet türüdür. Aile içi şiddet türü bu tür şiddete örnektir. *Uzun şiddet tüneli* ise birkaç günden haftalara kadar uzanan bir süreci kapsayan şiddet türüdür. Cinayet, tecavüz, soykırım gibi etkileri uzun süre devam eden şiddetler bu türe örnek olarak verilebilir (Afşar, 2015:725). Fiziksel şiddet bir failin bir mağdura uyguladığı kabul edilemez bir eylem olarak nitelendirilmektedir. Kadına yönelik şiddetin tanımlanmasında ve ifade edilmesinde ise ilk akla gelen şiddet türü fiziksel şiddet olmaktadır. Kadına yönelik şiddette ise fiziksel şiddet çoğunlukla tokatlamak, tekmelemek, saçını çekmek, yaralamak veya tedavi gerektiren hallerde tedavi olmasını engellemek şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Cinsel şiddet; bireyi istemediği halde, istemediği zaman, mekân ve şekillerde cinsel ilişkiye zorlamak olarak açıklanabilir. Tecavüz, bu şiddet türünün en çok zarara yol açan halidir ve gerek bekârlarda, gerek flört ilişkilerinde gerekse evli çiftlerde rastlanabilmektedir. Ayrıca, bireyleri başka insanlarla cinsel ilişkiye zorlamak, zorla evlendirmek, çocuk doğurmaya ya da doğurmamaya zorlamak, kürtaja zorlamak, cinsel organlarına zarar vermek, sözel veya görsel olarak cinsel tacizde bulunmak, cinsiyet özellikleri ile alay etmek, vb. davranışlar da cinsel şiddet çeşitlerindendir. Ekonomik şiddet; Kadına yönelik ekonomik şiddet ise en çok kadının ekonomik gelir elde etmesi amacıyla çalışmaya zorlamak veya ekonomik gelir elde etmemesi için çalışmaktan alıkoymak şeklinde ortaya çıkmaktadır (Afşar, 2015). Psikolojik şiddetin etkileri fiziksel şiddetin etkileri kadar görünür olmayabilir. Buna karşılık, kadının duygusal çöküş yaşamasına ve kadının kendisine dair saygısını kaybetmesine sebebiyet vermesi açılarından tesiri fiziksel şiddetten daha fazla olan bir şiddet türüdür ve gerek evli çiftler gerekse flört ilişkisi yaşayan çiftlerde fiziksel şiddete oranla daha sıklıkla görülür. Bununla birlikte psikolojik şiddetin genellikle fiziksel şiddetten önce veya birlikte olarak gerçekleşir (Delara, 2016: 119).

Genel olarak, kadına yönelik şiddetin oluşmasını, sebeplerini ve sonuçlarını araştıran oldukça geniş bir literatür mevcuttur. Çiftler arası şiddete maruz kalan ve şiddeti kabul eden kadınların şiddetten korunmak ve kaçınmak için profesyonel yardım almalarında yarar vardır. Bireylerin şiddeti kabul etmelerine yol açan faktörlerin belirlenmesi, sonraki çalışmalarda yardımcı olacak ve bu alanda yapılacak çalışmalar bireylerin şiddeti kabul etmesine engel olmak için bazı müdahale yöntemlerini tavsiye edebileceklerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çiftler Arası Şiddetin Önlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi

Kendisiyle, toplumla ve devletle uyumlu; sağlıklı, üretken, sağlıklı ilişkiler kurabilen ve bu ilişkileri sürdürebilen bireyler yetiştirmek bir devletin temel ideallerinden biri olmalıdır. Doğru iletişim kuran modellerden yararlanarak çok erken yaşlardan itibaren bireylerin sağlıklı iletişim kurmayı öğrenmelerine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu doğrultuda, toplumumuzdaki bireylere eğitim almaya başlanılan erken yaşlarda sağlıklı iletişim becerileri kazandırabilecek etkinlik programları, okullarda, eğitim kurumlarında geliştirilip uygulanabilir, doğru iletişim modelleri konusunda bilgilendirilebilir. Bu çalışmada gönüllü kadınlar ile yapılan oturumlarda eşler arası pozitif iletişim modelinin en az kullanıldığı, eleştirel, savunmacı, engelleyici, küçümseyici iletişim modellerinin daha fazla kullanıldığı görülmüştür. Şiddeti önleme için doğru iletişim modelini kullanmak önemli olup, pozitif iletişimin daha fazla kullanılabilmesi için aile içi ve eşler arası doğru iletişim konulu okullar ve

eğitim kurumlarında, bu kurumların desteğiyle bilgilendirme konferans, seminerler çok sık aralıklar ile yapılmalıdır. Bu çalışmaya benzer çalışmalarda ise özellikle aile ve çiftler arası şiddeti önlemede ilk etapta faydasız ve faydalı iletişim modelleri daha fazla öne çıkarılmalıdır. Şiddeti önlemede aile içi ve eşler arası sağlıklı, yapıcı, onarıcı ve doğru iletişim şekli oldukça önem göstermektedir. Aile danışmanlığı eğitiminin önemi de burada öne çıkmaktadır. Aile danışmanlığı eğitiminin yaygınlaştırılması, aile danışmanlığının daha yaygın, ulaşılabilir olması, aile danışmanlarının ailelere ulaşip düzenli görüşebilmesi önerilmektedir.

Anne baba eğitimine de önem verilerek toplumsal cinsiyet anlayışı ve şiddeti kullanarak sorun çözme yönteminin yanlışlığı üzerinde durulmalıdır. Bu konuda alanında uzman kişilerle ortak eğitim programları geliştirilip uygulanabilir. Toplumsal cinsiyet anlayışı ve şiddeti kullanarak sorun çözme yönteminin yanlışlığı konusunda anne babalar yine uzman öğretmenler tarafından düzenli aralıklar ile ziyaret edilip şiddetin varlığı denetimde tutulabilir. Böylece bireylerin şiddet uygulama ve şiddeti kabul etme davranışlarına engel olunabilir. Kadınların toplumda sosyal alanlarının genişletilmesi, iş istihdamının artışı, ekonomik ve sosyal güvence desteklerinin artırılması, kadınların çalışma ortamı niteliğinin artırılması, kadının ailesine uygun esnek çalışma saati düzenlenmesi toplumsal cinsiyet anlayışının değişimindeki sınırlılıkları azaltabileceğinden önerilmektedir. Kadınların herhangi bir şiddet türü ile karşılaştıklarında, şiddete maruz kaldıklarında destek alabilecekleri, kolay ulaşabilecekleri nitelikli, yararlı güvencelerin olması gerekmektedir. Bu güvenceler; danışabilecekleri danışmanlık birimleri, devlet kuruluşlarıdır. Psikolojik danışmanlık birimlerinin yeterli olması, devletin kadınları kendisini güvende hissedebileceği, sıkıntılarına çözüm olabilecek destek birlik veya kuruluşların yeterliliğinin artırılması önerilmektedir. Farklı aile ortamları ve kültürlerden gelen kadın ve erkek öğrencilere bir arada eğitim alma imkanı sunan üniversiteler, bazı taramalarla bu öğrencilerden iletişim sorunları yaşayan ve özellikle saldırganlık, şiddeti kabul etme ve şiddet uygulama potansiyelleri bulunan öğrencilerle psikolojik danışma ve rehberlik etkinlikleri içinde çalışmalar yapılabilir. Bu tür öğrencilerin öncelikle tebit edilmesi, faydalanabileceği ve rahat ulaşabilecekleri donanımlı danışmanlıklar geliştirilip, bu danışmanlıklara rahat ulaşabilme, danışmanlıklardan faydalanabilme olanakları sağlayıp bu danışmanlıklara yönlendirme çalışmaları yapılabilir. Eğitim kurumlarının bu konuya verdikleri değer ve çaba toplumda şiddet uygulama potansiyellerini önlemeye büyük katkı sağlayacaktır. Evlilik öncesinde, anne baba eğitimleri çerçevesinde, anne baba yetkinlik belgesi alınabilecek anne baba eğitim programları hazırlanmalı, anne baba adayları bu eğitimden geçtikten sonra anne baba adayı olmalıdır. Şiddet eğilimlerinin azaltılması konusunda, kadın ve erkeklere yönelik olarak, öfke yönetimi, stres yönetimi, etkili iletişim konularında sosyal beceri eğitimleri verilmelidir. Üniversitelerde, bu sosyal beceri eğitimleri ders müfredatlarına eklenmelidir. Boşanma aşamasında olan kadın ve erkeklere aile terapisi ve aile danışmanlığı çerçevesinde hizmetler sunulması konusu devlet politikası olarak uygulamaya konulmalıdır. Aile danışmanlığı uygulaması yaygınlaştırılması konusu hız kazanmalıdır. Bu konuda aileler gerekirse birebir ziyaret edilerek aile danışmanlığının önemi konusunda bilgilendirilmelidir. Cinsiyet rolleri ve cinsiyet eşitliği, anne ve babalara anlatılmalı, çocuklarını yetiştirirken, cinsiyet ayrımcılığı yapmamaları için eğitimler verilmelidir. Evlilik sürecinde şiddet gören kadınların korunmasına dönük olarak, adalet ve hukuksal alanda önlemler alınması önemli görünmektedir. Toplumda varolan kurumların kadına yönelik olanaklarının niteliği artırılmalıdır. Bu konuda kadına ekonomik özgürlüğünü kazandırmada istihdam önceliği tanınabilir. Çalışan kadınlara sunulan imkan nitelikleri de artırılabilir.

KAYNAKLAR

- Afşar, S. T. (2015). Türkiye’de şiddetin "kadın yüzü". *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 2(52), 715-753.
- Alptekin, B. (2019). *Öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rolleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Bal Demirgöz, M. (2014). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine genel bakış. *KASHED*, 1, 15-28.
- Bhasin, K. (2003). *Toplumsal cinsiyet-bize yüklenen roller*. (Çev. Kader Ay). İstanbul: Kadav Yayınları.
- Bingöl, O. (2014). Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye’de kadınlık. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (Özel Sayı I), 108-114.

- Boyacıoğlu Bal, İ. (2016). Düünden bugüne Türkiye'de kadına yönelik şiddet ve ulusal kadın çalışmaları: Psikolojik araştırmalara davet. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19(Özel Sayı), 126-149.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. New York: Basic Books.
- Çelik, C., & Sünbül, Ö. (2008). Liderlik algılamalarında eğitim ve cinsiyet faktörü: Mersin ilinde bir alan araştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3, 49-66.
- Çimen, Ö. F., & Serin, N. B. (2020). *Psikolojik danışman adaylarının toplumsal cinsiyet eşitliği ve evlilikte kadına yönelik şiddetle ilişkin algılarının cinsiyet değişkeni açısından incelenmesi*. International World Women Conference 7-8 March 2020 Ankara, Turkey. (Ed. Yüksel Demirel, Yasemin Ağaoğlu). The Book of Full Text ISBN- 978-625-7914-32-1 Issued: 23.03.2020. S. 117-130.
- Çolak Bostancı, G. (2008). *Türkçe'deki temel kelimelerin cinsiyetlere göre çağrışım setleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı, Ankara.
- Delara, M. (2016). Social determinants of immigrant women's mental health. *Advances in Public Health*, Article ID 9730162, 1-11 pages. <https://doi.org/10.1155/2016/9730162>
- Dowling, C. (1994). *Sindrella kompleksi: çağdaş kadında bağımsızlık korkusu*. (2. Baskı., Çev. Selçuk BUDAK), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Downey, G., & Feldman, S. (1996). Implications of rejection sensitivity for intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70, 1327-1343.
- Durdu, Z., & Yelboğa, Y. (2016). Türkiye'de çocuk gelinler üzerine bir araştırma: Mersin örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(44), 800-807.
- Dutton, J., Dukerich, J., & Harquail, C. V. (1994). Organizational images and membership commitment. *Administrative Science Quarterly*, 39(2), 239-263.
- Eken, H. (2005). *Toplumsal cinsiyet olgusu temelinde mesleğe ilişkin rol ile aile içi rol etkileşimi: Türk silahlı kuvvetleri'ndeki kadın subaylar*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erzeybek, B. (2015). *Anne-babaların çocuklarını yetiştirirken benimsedikleri toplumsal cinsiyet rolleri tutumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Ankara.
- García Vega, E., Rico Fernández, R. A., & Fernández García, P. (2017). Sex, gender roles and sexual attitudes in university students [sexo, roles de género y actitudes sexuales en estudiantes universitarios]. *Psicothema*, 29(2), 178-183.
- Gezen, M., & Oral, E. T. (2013). Attachment styles and degree of the psychological symptoms in women staying in a shelter for battered women or in their home where they were exposed to violence. *Dusunen Adam the Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 26(1), 65-71.
- Gündoğan M. (2015). *Eşlerin bağlanma tarzları ile çift uyum düzeyi arasındaki ilişkinin araştırılması*. (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi). Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511.
- Hepşen, Ö. (2010). *Tevrat, İncil ve Kuran-ı Kerimde Kadın Bedeni*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Irmak Ç., & Altıntaş M. (2017). Aile içi şiddet mağduru kadınlarda ruhsal dayanıklılık, bağlanma biçimleri, başa çıkma tutumları ve psikolojik patoloji. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(6), 561-570.
- Johnson, S. M. (1996). *The practice of emotionally focused marital therapy: Creating connection*. Brunner/Mazel.
- Kadın, İ. (2016). TÜİK Haber Bülteni, Sayı: 21519. Retrieved March, 3, 2017.
- Kepir, D. D., Savoly, Ö. U., & Zorbaz, S. D., (2014). Üniversite Öğrencilerinin Çiftler Arası Şiddeti Kabul Düzeylerini Etkileyen Etmenler. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(42), 173-183.
- Macke, C. A. (2010). *Adult romantic attachment as a risk factor for intimate partner violence victimization*. (Unpublished Doctoral Dissertation). University of Kentucky, Lexington.
- Millikin, J. W. (2000). *Resolving attachment injuries in couples using emotionally focused therapy: A process study*. (Doctoral dissertation). Virginia Polytechnic Institute and State University, USA.
- Pimentel, C. E., Moura G. B., & Cavalcanti, J. G., (2017). Acceptance of dating violence scale: Checking its psychometric properties. *Psico-USF, Bragança Paulista*, 22(1), 147-159.

Terzi, S., & Özbay, Y. (2016). Romantik İlişkilerde Bağlanma Yaralanmaları Ölçeğinin Geliştirilmesi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(13), 169-185.

TÜİK (2016) “Boşanma İstatistikleri: 2007-2016”, www.tuik.gov.tr, 2017.

WHO. (2014). Global Status Report on Violence Prevention 2014.

Yaşar, Z. E., & Zorluoğlu, E. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerinin ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 1-17.

Zeyneloğlu, S. (2008). *Ankara’da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

Cases of violence are common in both married couples and couples who have romantic relationships. The cases are against women by men in general. There are different opinions of arguing that there are many social, cultural, and psychological factors in the occurrence of this violence. Also, violence is frequently applied to working women by their partners and women internalize this violence by accepting it in general. There is extensive literature investigating the occurrence, causes, and consequences of violence against women. Alternatively, it is seen that the extent to which working women accept violence and the factors that affect this acceptance is rarely researched. In this study, various academic studies examining the reasons and consequences of the acceptance of violence by considering various theoretical approaches to the explanation of violence against women in relationships between couples are examined. Within the framework of these studies, a model proposal has been developed for preventing violence against women in couples. It is beneficial for women who are subjected to and accepting violence in couples to seek professional help to avoid and avoid violence. Determining the factors that lead individuals to accept violence will help in future studies, and studies in this area will be able to recommend some intervention methods to prevent individuals from accepting violence. It is important to use the correct communication model to prevent violence and to use positive communication more, information conferences and seminars should be held at frequent intervals in schools and educational institutions with the support of these institutions. A healthy, constructive, restorative, and correct communication style within the family and between spouses is critical in preventing violence. It is recommended that family counseling should become widespread, family counseling should be more widespread and accessible, and family counselors should reach families and meet regularly. Parent education should also be emphasized, and problem-solving methods using gender understanding and avoiding violence should be emphasized. Joint training programs can be developed and implemented with experts in this field. It is recommended to expand the social sphere of women in society, increase employment, increase economic and social security support, increase the quality of the working environment for women, and organize flexible working hours suitable for the family of women, as they may reduce the limitations in the change of gender understanding. When women are faced with any type of violence, when they are subjected to violence, they should have qualified and useful assurances that they can easily access and receive support. These guaranties; consultancy units and government organizations they can consult. It is recommended that psychological counseling units are sufficient, the state's women can feel safe, and the competence of support unions or organizations that can provide solutions to their problems is recommended. Universities that offer male and female students from different family environments and cultures the opportunity to receive education together, with some screenings, students who have communication problems, and especially; Counseling and counseling activities can be conducted with students who can submit to and use violence. The importance and efforts given by educational institutions to this issue will make a great contribution to preventing potential violence in society. Before marriage, within the framework of parent training, parent training programs should be prepared, in which parents can obtain competence certificates, and prospective parents should be prospective parents after this training. Social skills training on anger management, stress management, and effective communication should be given to women and men to reduce violent tendencies. In universities, these social skills training should be added to the curriculum. The issue of providing services to women and men in the divorce stage within the framework of family therapists and family

counseling should be put into practice as a state policy. The issue of popularizing family counseling practice should gain momentum. In this regard, families should be visited one-on-one if necessary and informed about the importance of family counseling. Gender roles and gender equality should be explained to mothers and fathers, and training should be given to prevent gender discrimination while raising their children. It seems important to take measures in the field of justice and law for protecting women who are exposed to violence during marriage. The quality of opportunities for women in institutions existing in society should be increased. In this regard, employment priority can be given to women in gaining their economic freedom. The opportunities offered to work women can also be increased.

IJTASE